

Entrevista a J.M. Jiménez de Laiglesia, president de la patronal valenciana

“S'ha de guanyar als punts més que per KO”

José María Jiménez de Laiglesia (València, 1929), president de la Confederació Empresarial Valenciana (CEV), càrrec que acaba de revalidar, després d'una estapa marcada per la crispació empresarial, amb el suport de només la meitat dels compromissaris.

No ha tingut oposició en la segona reelecció. ¿Ho havia fet molt bé en la primera o és que no vol ningú presidir la CEV?

—Jo hauria de ser l'últim a contestar aquesta qüestió, però sí que estic satisfet d'haver sintonitzat amb el que pensen els empresaris. I això és molt fàcil per a mi, perquè tota la vida he fet això: ni tan sols he de dissimular. Jo no m'havia plantejat mai ser directiu d'una organització empresarial, però aplega una edat i una situació personal en la qual tinc temps, m'agrada el tema i m'ho plantegen. I veig que l'únic que he de fer és dir en veu alta el que tota ma vida he pensat, i el que molts empresaris no s'atreveixen a dir perquè tenen uns compromisos conjunturals que els impossibiliten parlar amb la claredat amb què havien de parlar com a col·lectiu.

—¿Vostè no els té, aquests compromisos?

—Home, si els tinc, arriba un moment en la vida en què me'ls tire a l'esquena. Per descomptat que els tinc, però no tan greus i tan directes com gran part de l'empresariat.

—¿Vol dir que l'empresariat valencià està molt hipotecat?

—Jo crec que l'espanyol en general. No és una cosa d'aquest règim ni d'aquest partit: tota la vida ho ha estat. L'altre dia vaig llegir una cosa de Vargas Llosa a propòsit del Perú i del liberalisme en general, i deia que mentre el resultat d'una empresa haja de dependre de la decisió del director general d'un ministeri, s'ha acabat el liberalisme. Pot ser emfàtic, però és molt expressiu. I són moltíssimes les empreses i moltíssims els empresaris els resultats dels quals, d'un any, un mes o un dia, depenen d'una voluntat externa a l'empresa, a l'empresari i a l'organització productiva. I un dels papers més importants que tenim les organitzacions empresarials és poder tenir el màxim de lliber-

tat, sent conscients que és una utopia demanar-la tota.

—Hi ha hagut molta abstenció en la reelecció, ¿no?

—¿En absolut! Estic impressionat. L'anterior volta vaig eixir elegit amb 220 o 215 vots, i ara n'he tingut 193. I la cosa més normal, amb una sola candidatura, és que no hagueren arribat ni a 100. Aquest era el temor que jo tenia. En la CEV, en total, no arribem als 400 representants, i una abstenció del 50% és normalíssima en aquests casos.

—¿A l'empresariat no li interessa...?

—Tampoc és això. Que està tranquil, que sap que som ací. Avui estic tot el dia rebent faxos de gent que ahir no va poder venir a votar.

—¿Vostè se sent igualment legítim?

—Molt més. Hauria d'haver mirat qui hi havia ahir allí. No és normal tanta participació en una assemblea on no hi ha lluita electoral.

—¿Per què no hi ha lluita electoral, si fa uns mesos hi havia un cisma entre els empresaris?

—Això és una falsa expectativa. Que hi haja uns quants senyors que tinguen uns criteris propis en uns temes concrets, és una circumstància prou normal i no hem de donar-li més importància. Ara: jo no m'he sentit preocupat perquè els sectors, les federacions i els col·lectius empresarials no estigueren en la cúpula de la CEV.

—No em negarà que una certa tensió sí que hi va haver fa uns mesos.

—Bé, va ser puntualment arran del tema de la Fira. Jo no me'n torne arere del que vaig fer: ho tinc molt clar. El nostre paper va ser de denúncia, de dir que no volíem que els poders públics manipularen els temes empresarials i es ficaren en les institucions que són empresarials. I si s'hi fiquen, que estiga clar qui hi ha darrere de cadascú. I punt. No era vital perdre o guanyar, sinó dir a la societat de quina forma manen les institucions i quines són lliures

i quines no ho són. La nostra missió és una denúncia permanent del que atempte contra la llibertat de l'empresariat en les seues organitzacions. I tot el que no siga així, siga la Fira o siga el que siga, hi estarem en contra.

—¿El Cercle d'Empresaris de la Comunitat Valenciana pot considerar-se una escissió de la CEV?

—A Madrid, ja fa anys, també se'n va fer un, de club d'empresaris, i va ser procliu al poder. És una forma d'entendre les coses. ¿Fins a quin punt és més important tenir aquesta independència que jo prego-ne o estar d'acord amb el govern, siga del partit que siga, encara que siga perdent una miqueta de llibertat? En aquests matisos és on ens movem: hi ha uns empresaris que prefereixen estar d'acord amb el poder i deixar-se d'històries.

—¿Vostè no vol estar prop del govern per principi o pel signe polític del partit que governa?

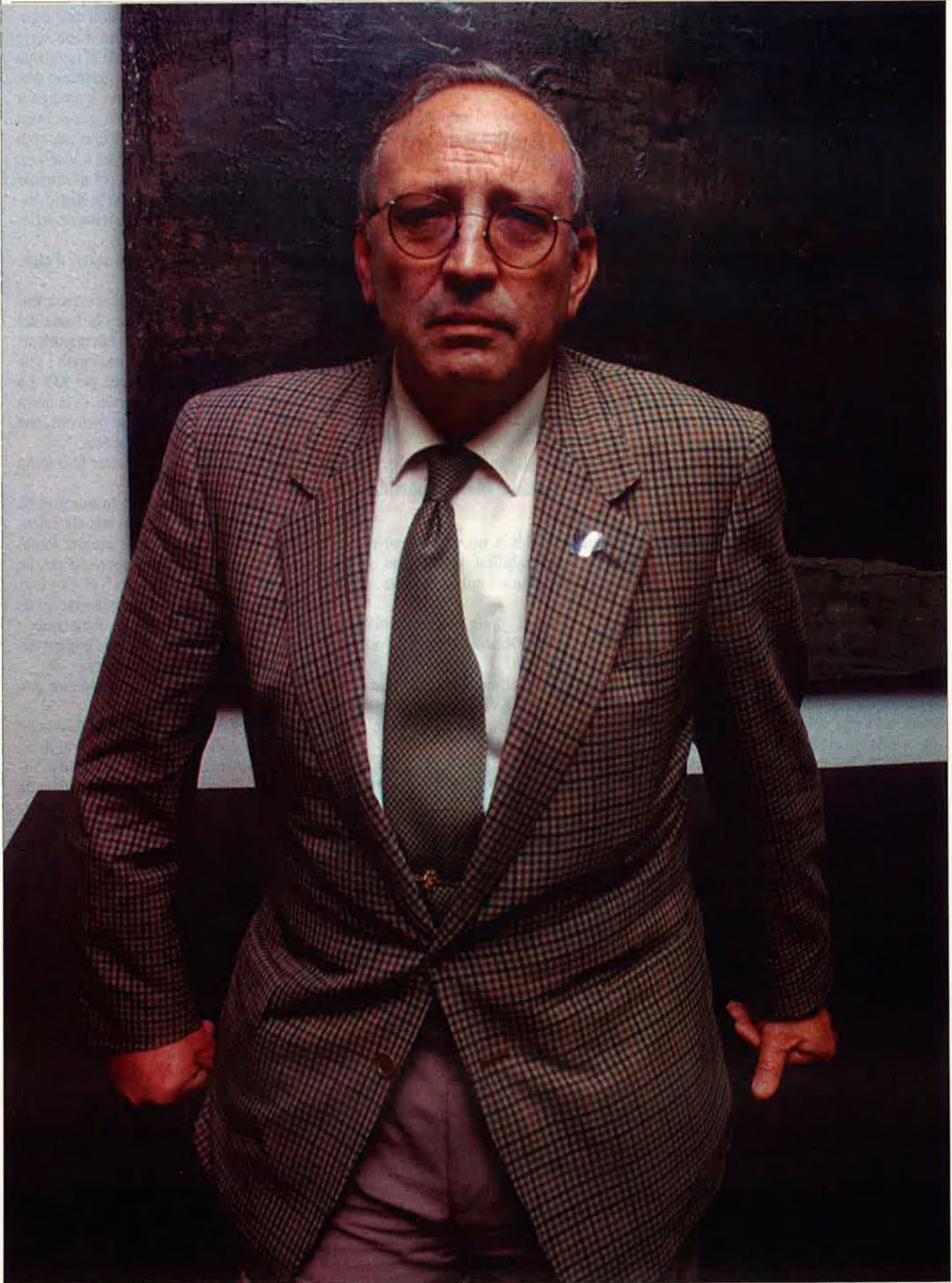
—No, si jo estaria la mar de satisfet d'estar bé amb el govern, però cadascú en sa casa mana. Ho desitge. És clar que sí. De meravella. ¿Però on és aquesta meravella? ¿Existeix?

—¿Quin és el major defecte de Jiménez de Laiglesia com a president de la CEV?

—Això que ho diguen els altres: jo em faig propaganda.

—L'“ínclit”, com vostè l'ha designat, secretari general de la CEV, Luis Espinosa, ¿necessitava un reconeixement incondicional públic com el que vostè li ha dedicat?

—No li ho he preguntat: li ho he fet. Crec que les persones que treballen es mereixen, com a mínim, el reconeixement del qui està al davant d'una institució. Perquè, si no estiguera d'acord amb el seu treball, ja li hauria dit que se n'anara fora d'ací, però com estic d'acord amb ell i estic satisfet amb la faena que ha fet... I he de dir que hem tingut els problemes normals i lògics en totes les empreses i institu-

cions: dies que estem d'acord i dies que no ho estem, dies que dic ¿i què faig amb aquest senyor? I a la llarga un fa balanç i resulta que açò funciona, que açò té una credibilitat a València molt important, que la gent que integra l'equip cada dia ho fa millor... I jo ho reconec.

—S'havia dit, no sé si era un rumor, que vostè va entrar en la CEV per a tirar Luis Espinosa en 24 hores. ¿Va ser alguna cosa més que un rumor?

—Mire, ho vaig dir en el discurs també: Luis té enemics, i en aquell moment era gent disposada a tirar-lo i venia a contar xafaraderies. A Luis és possible que li feren un favor els enemics, perquè a base de sentir dir "alerta amb Luis", aplega un moment que veus que aquest home és molt important i que t'agradaria més estar bé amb ell que en contra. Sobretot, quan els que vénen a dir-te que has de prescindir d'ell són els que jo tinc com a adversaris en aquesta institució. La cosa més raonable és estar d'acord amb qui estic.

—¿Tant de poder administra la CEV que és escenari de tanta disputa?

—No n'administra, perquè "administrar" pareix que siga cosa de diners. I de diners, gens ni miqueta.

—Deixe'm tornar-ho a intentar: ¿tan de protagonisme hi ha en joc?

—Els empresaris haurien de tenir molt de protagonisme: no en tenen ni la meitat de la meitat del que havien de tenir. I això no és manar, és simplement un reconeixement col·lectiu del que en altres aspectes de la vida fan els empresaris. Avui dia cap societat del món capitalista, que pràcticament és tot ja, pot oblidar el paper tan important que tenen els empresaris. ¿Que ací a València no hi ha tradició burgesa i l'empresariat ha estat més, històricament, en una propietat agrícola que en una empresa industrial? Bé, ara hem de fer camí i ens hi hem posat, i una responsabilitat molt greu que tenim les organitzacions empresarials és el reconeixement de la societat amb el paper de l'empresari, i també l'empresari ha de tenir consciència de ser un protagonista de la història de València. I per això treballem. ¿Això és filosofia? No ho sé si és filosofia: la filosofia a la llarga concreta les idees i et baixa al terreny dels fets.

—¿A què és deguda la fragmentació localista de l'empresariat valencià? ¿Per què no hi ha una organització que represente els interessos empresarials de tot el País Valencià?

—Perquè els empresaris són un reflex del que és la Comunitat Valenciana.

—Però en un col·lectiu amb els interessos tan definits —guanyar diners, fent una

miqueta de caricatura—, ¿com és tan difícil agrupar-se des d'Alacant a Castelló?

—És un dels temes més preocupants que tinc jo en el meu cap. I quan he volgut anar més de pressa del que devia, m'he pegat contra la paret. Tinc molt clar que si vull anar més de pressa del que pot anar el carro, caurem. És una tasca no dels em-

RAFA GIL

“A Luis Espinosa li van fer un favor els enemics, perquè a base de sentir dir ‘alerta amb Luis’, veus que és un home molt important.”

presaris només, i no vull llevar-me la meua responsabilitat, sinó també de les forces polítiques i culturals: tots a una veu.

—En general, ¿quin tipus de reticència té l'empresari d'Alacant o Castelló respecte al de València?

—És històric el tema. Des del port d'Alacant, al segle XVIII, fins ara. Són contenciosos localistes. Des del punt de vista

RAFA GIL

“La situació és explosiva: ara tenim les vagues, els sindicats lliures i les lleis de Franco.”

personal els empresaris d'Alacant, Castelló i València no tenim cap problema: som amics tots i ens portem molt bé. Ara, quan arriba al tema de ser una sola organització, comença a pensar-se en les possibles pèrdues de protagonisme.

—¿És una qüestió de protagonismes en el fons?

—No ho tinc segur. Jo voldria tenir estudiosos del tema, rodejar-me d'una sèrie d'especialistes que analitzaren el problema a fons, i que a partir d'ací miràrem què passa i què hem de fer que convinga a tots. No voldria que fóra una mania i una utopia meua. Jo vull reunir-me ara amb empresaris d'Alacant, Castelló i València, que estem en la CIERVAL (Confederació Independent d'Empresaris de la Regió Valenciana), però aquest és un tema de reflexió continu.

—¿La Cimera d'Oriola va servir d'alguna cosa en aquest sentit?

—Va ser un punt de referència molt important. Però jo crec més en la faena del dia a dia que en les victòries tan importants d'una ocasió. La boxa m'agrada molt i s'ha de guanyar als punts més que per KO. La faena feta a poc a poc, dia a dia, és la que a la llarga queda. L'altra, és un meteorit, una cosa molt important, molt bonica.

—¿Aquell meteorit anomenat Oriola ha quedat en alguna cosa?

—Home, el tema de les infraestructures ha quedat en la consciència de tots els valencians. Ací continuem amb aquesta lluita: no fa ni dos mesos vam organitzar des de la CEV una altra "cimera" al Col·legi d'Enginyers de Camins sobre la situació de les infraestructures. No parem. Però tampoc podem dir que l'únic tema dels empresaris valencians són les infraestructures.

—¿Podria concretar els problemes que té ara mateix l'empresariat?

—Tots es condensen en un: el canvi que va fent la societat i l'economia en el món, que afecta directament a la Comunitat Valenciana. Tenim una agricultura que ha de canviar, perquè els hàbits dels consumidors són diferents i perquè hi ha unes noves competències amb fruites tropicals. Si és el comerç, tan prompte tenim el problema de les grans superfícies com tenim el de l'especialitat, i el comerciant tradicional ha de pensar que és un altre món el que viu en aquest moment. I si és indústria, ací tenim una indústria manufacturera que de la nit al matí s'ha trobat que al sud-est asiàtic, o ara al Magrib i prompte a Llatinoamèrica, ho fan en unes condicions econòmiques que poden competir d'una forma superior a qualsevol país de la Comunitat Europea. Per tant, hem de replantejar-nos el tema i començar a treballar.

Però és que damunt, tenim el problema de la rigidesa laboral. No canvien les lleis. És una herència de l'època Franco, quan les lleis eren molt paternalistes i molt beneficoses socialment, amb la particularitat que no hi havia vagues. Ara tenim les vagues, els sindicats lliures i les lleis de Fran-

co. Naturalment, la situació és explosiva.

—Vostè ha dit en algun moment que la Llei de Vaga era un contuberni.

—És possible que diguera això o coses pitjors. És un contuberni des del moment que això s'ha forjat per interessos electorals entre un partit i uns sindicats, sense comptar per a res amb els empresaris. Una llei tan important per a l'economia no es pot pactar a esquesnes dels empresaris de tot Espanya.

—Deu ser una sort que haja quedat pendent per a l'altra legislatura, ¿no?

—Estic convençut que l'avanç de les eleccions és perquè això no podia eixir. Algun estudiós li faria veure al senyor González que això era impresentable a Europa, que d'ací se n'haurien anat fins els japonesos.

—¿S'ha de liberalitzar la regulació de l'ocupació?

—Parlar a Europa de l'acomiadament lliure és una estúpida. Hem de veure com estan la resta de països europeus, i estan al nivell de la competència: tan simple com això. Que l'empresari, en funció del volum de negoci, pugua decidir quants treballadors necessita i quants no, i pugua reduir la plantilla. Jo no tinc inconvenient a tenir plantilles, el que no puc és tenir una plantilla que més que una plantilla siga una hipoteca.

Hi ha també la funcionalitat: un senyor en una empresa menuda ha de fer quatre treballs, i no perquè estiga contractat com a xofer no ha de poder carregar un paquet. I no, ha de fer de tot: des de netejar l'excusat, si fa falta, a repartir les mercaderies al client, perquè si no cada comanda ens ix caríssima. Mentre això no siga així, amb respecte i dignitat a la persona del treballador, no pot ser.

I després, la mobilitat: avui tens faena per a un treballador a Madrid, però al mes que ve la tindrà a Saragossa, i el treballador s'haurà de desplaçar en funció del treball, que és una cosa normal en la majoria de països del món.

—De tot el conjunt d'adversitats que, com vostè em descriu, afecten l'empresariat, ¿l'empresari no en té cap culpa?

—L'empresari que no s'adapta i que no porta bé la seua empresa, tanca. La culpa serà seua perquè no ha sabut navegar en el mar corresponent. Ara: ¿quina és l'obligació de l'organització empresarial? Ajudar que l'empresari normal vaja millor i que el regular vaja bé.

—¿Amb qui s'ho fa millor Jiménez de Laiglesia, amb el PP o amb el PSOE?

—Jo no parle de partits polítics mai en ma vida: parle de qui té el govern i dels pactes de govern. En aquest sentit tinc més problemes amb qui té el poder, que és el PSOE, però si per una casualitat vinguera un altre govern estic totalment convençut que tindrem molts problemes també.

—¿Es pot ser empresari sense ser de dreta?

—Els empresaris són empresaris, i com deia aquell: allò que més convinga.

—¿I què és el que més convé a l'empresari?

—Que la política el deixi treballar, guanyar diners i mirar pels seus, que no només és la família, sinó els treballadors, els clients i els proveïdors.

—¿No l'ha temptat mai cap partit?

Patró de patrons

Aquest home amb complexió de pal de velar va passar un estiu a peu d'obra per haver suspès el Dret Civil i li va impactar més que un *master* a Harvard. Fill d'un enginyer militar convertit en civil per Llei Azana, es va formar com a empresari en el gran volum d'activitats de CLEOP, empresa de construcció que va ser propietat de la família i que va ser responsable de gran part de la morfologia urbanística de València. Avui diu el que els empresaris callen.

—Per descomptat. Però jo faig el que he fet durant tota la meua vida.

—¿Ser president de la CEV és la millor manera de fer política sense dedicar-se a la política?

—És una manera còmoda de dir quina política empresarial vull. Política *empresarial*, que no deixa de ser *política*. Tot el món es mou per la política econòmica: ¿quin govern no avança les eleccions si no és per temes econòmics? Per tant, dir que nosaltres els empresaris no estem en el món de la política és una mentida.

—Vostè és d'una dreta rara, ¿no?

—Jo, ni de dreta ni d'esquerra, perquè a més ni sóc manc ni esquerrà ni res. Jo he estat el que en cada moment he cregut que era més important per al progrés. I en aquest moment crec que el progressisme passa pel liberalisme econòmic. Ho tinc molt clar. La qual cosa no vol dir que d'ací

deu anys no crega que s'haja de tornar arrere. Com ha passat ara, que s'ha abusat de la socialdemocràcia i de l'intervencionisme i hem d'anar al liberalisme. No crec en els dogmes polítics ni econòmics. En l'època final de Franco vaig estar en el TOP (Tribunal d'Ordre Públic) per problemes familiars i vaig tenir la policia per casa, i ara diuen que sóc feixista i no sé quantes coses més. Jo, d'aquesta classe de progrés, ja estic de tornada.

—¿On era vostè el 23-F?

—Al meu despatx, rebent el cònsol general d'una república africana que m'invitava a fer obres al seu país, la Costa d'Ivori. Aleshores jo tenia una relació molt directa amb un diari, *Diario de Valencia*, i quan vaig saber què passava vaig anar a la redacció a dir-los als periodistes que aquell dia havien de fer gran el diari, que havien

d'aprofitar la situació per a demostrar qui eren els demòcrates i qui no ho eren. Vaig ser l'únic conseller que va acudir a animar els qui feien el diari. Això ho pot recordar Juanito Pérez Benlloch, que n'era el director.

—Com a empresari, ¿és l'empresa en què més diners ha perdut?

—Per descomptat. Ho vaig fer molt a gust, i en la vida, quan un fa el que li agrada, no es pregunta si guanya o perd: viu la vida.

—¿Es cert que vostè va fer Benidorm?

—Si han de criticar Benidorm, m'han de criticar a mi també: he fet més de 4.000

apartaments com a promotor, i com a constructor més encara.

—¿El fenomen del turisme ha estat ben abordat per l'arquitectura?

—L'urbanisme de Benidorm és dels millors que s'han fet, i la prova és l'èxit que socialment ha tingut. Una altra cosa és la qualitat de la construcció. La qualitat de la construcció ha estat paral·lela a la qualitat de vida en cada moment. Ara és molt bona i en aquell moment era igual que la qualitat de vida en els anys 50 i 60. La correspondència entre el servei que donaven els cambres i l'algeps era total. I no vull dir que la qualitat no fóra bona. Cada època ha d'interpretar-se com és. Si en el segle d'or un senyor anava vestit de meravella però només es banyava una volta al mes, jo no puc dir que era un porc. El concepte de la higiene era distint a l'actual.

Miquel Alberola